

Název:	<i>Plánujeme přírodní školní zahradu</i>
Cíl:	<ul style="list-style-type: none"> • Chápat pojem a význam přírodní zahrada. • Podpořit dovednosti nezbytné pro plánování zahrady. • Posílit porozumění přírodním dějům. • Vytvořit blízký a příznivý vztah k přírodě.
Motivace:	<p>Nejdříve představíme a vysvětlíme pojem přírodní zahrada:</p> <p>V Česku máme to štěstí, že naše země je poseta tisíci zahrádek, ať už u rodinných domů, na okrajích vesnic a měst, v zahrádkářských koloniích, u škol a veřejných institucí. Takové bohatství nám mohou závidět i vyspělejší země. V posledních letech ale zahrady nenápadně ustupují výstavbě, mění se z užitkových na okrasné či jenom na prázdné travnaté plochy. Ty, které zbývají, jsou často intenzivně chemicky ošetřovány. Přitom i obyčejná zahrada může být malou přírodní rezervací, která:</p> <ul style="list-style-type: none"> • nabízí životní prostor živočichům, kterým ubývají úkryty v krajině • produkuje pro vás čerstvé a zdravé potraviny bez chemie • umožňuje celé rodině relaxovat, setkávat se a tvořit • je esteticky krásná a pestrá s množstvím různých stanovišť • je místem pozorování, poznávání a učení se přírodním procesům <p>http://www.veronica.cz/?id=418</p> <p>Můžeme žáky vyzvat, aby se pokusili sestavit kritéria sami.</p> <p>Proč přírodní zahradu.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rozvíjí smyslové vnímání prostřednictvím prožitkových metod. • Nabízí protiváhu přetechnizovaného světa. • Zamezuje odcizování přírodě. • Nabízí přímý kontakt s přírodou. • Poskytuje léčivé účinky prostřednictvím přírody. • Na zahradě lze získávat ekologické produkty. • Je to podnětné místo pro rozvoj vědomostí, dovedností i postojů. • Možný výskyt ohrožených druhů živočichů <p>Přírodní zahrada poskytuje dětem možnost naplnit svou potřebu zvědavosti a experimentování s přírodními materiály, jako je dřevo, hlína, voda a rostliny. Dále zde mohou bezprostředně pozorovat různé druhy živočichů, jejich vazby na biotopy, nebo změny v přírodě v návaznosti na střídání ročních období.</p> <p>Aby mohla taková zahrada vzniknout, je třeba ji nejdříve dobře naplánovat.</p>

	Zapojením dětí do plánování, posílíme nejen žádoucí dovednosti, ale i jejich zájem o realizaci, nebo přímo ochotu zapojit se do dílčích prací.
Cílová skupina:	Žáci ZŠ, 5. – 9. Ročník.
Doba trvání:	1 hodina.
Místo:	Pracovna
Potřeby a materiál:	Tužky, barevné pastelky, papíry A3, nakopírovaný pracovní list.
Metody a formy práce:	Vyprávění, motivační rozhovor, prezentace, řízený rozhovor, reflexe.
Postup:	<p>Po motivačním rozhovoru provedeme společně rozbor toho, co již na zahradě existuje a co by se dalo využít.</p> <p>Cílem je naplánovat zahradu co nejpestřejší a nejpřirozenější, nabízející vzorky různých ekosystémů.</p> <p>Krásnou- neustále se měnící, vonící a plodící.</p> <p>Živou – zdravě fungující, bez chemie a neudržitelných systémů.</p> <p>Co nejvíce bezúdržbovou – příroda může vykonat spoustu činností za nás. Originální - protože respektuje všechna individuální přání a životní styl svých uživatelů. Tedy naplánovat takovou přírodní zahradu, kde je dobře lidem i živočichům.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dále vyučující popíše jednotlivé prvky, které mohou využít a jejich význam jako útočiště pro různé živočichy (pracovní list, mohou žáci mít k dispozici). • Pokud škola má svůj pozemek na plánovanou zahradu, je vhodné využít při nákresu stávající tvar i prvky a vyznačit orientaci světových stran. • Pokud škola zahradu nemá, mohou žáci plánovat virtuální zahradu. • Pracovat budou ve skupinách po třech nebo čtyřech. Ke zpracování plánu mohou být využity ještě další prvky, které nejsou uvedeny, ale podmínkou je jejich přírodní zaměření. • Výsledné plány budou nejen žáky prezentovány, ale mohou být i vystaveny.
Reflexe	<p>Závěrem jednotlivé skupiny prezentují plány své zahrady.</p> <p>Probíhá diskuse, dotazování a vysvětlování.</p> <p>Další skupiny poskytují zpětnou vazbu.</p>

Rozvíjené kompetence:	Žák: <ul style="list-style-type: none"> - Rozumí významu přírodní zahrady. - Osvojí si elementární znalosti a dovednosti při plánování zahrady. - Vyjadřuje své představy kresbou. - Propojuje si získané informace do širších souvislostí. - Zlepší si své komunikační a prezentační dovednosti. - Prohlubuje si dovednost spolupráce.
Začlenění okruhů PT	EVVO <ul style="list-style-type: none"> - Základní podmínky života – odlišnost podmínek životního prostředí a jejich provázanost s různými druhy živočichů.

Didaktický text

Příklady různých přírodních prvků pozorovacích a badatelských

Pokud chceme přilákat na zahradu určitý živočišný druh, musíme mu vytvořit podmínky pro uspokojení jeho základních potřeb. Tedy zdroje nezbytného minima potravy, možnosti úkrytu, spánku, rozmnožování a hnízdění. Proto je důležité tyto životní podmínky dobře znát.

Mokřadní biotop, jezírko, stružka, bývá lákadlem pro řadu drobných i větších organismů (vodoměrky, blešivci, vodní plži, vážky, skokani, ropuchy atd.)

Krmítka, hnízdní budky a ptačí napajedla - umožňují pozorovat ptáky.

Jedlá část zahrady- keře a stromy, které poskytují jedlé plody (maliny, ostružiny, rybíz, jablka, hrušky třešně, višně, meruňky a ořechy).

Motýlí koutek – zahrnuje rostliny, které lákají motýly, nebo nabízí potravu jejich housenkám.

Hmyzí domečky – poskytují úkryty užitečným druhům hmyzu.

Bylinková spirála – seznamuje žáky s vybranými druhy bylinek, jejich vůní i možnostmi využití.

Hromada kamenů nebo kamenná zídka - poskytuje domov vyznavačům slunečního tepla (například, ještěrkám, střevlíkům, čmelákům, pavoukům, nebo suchomilným rostlinám, různým druhům rozchodníků, netřesků a mateřídoušek).

Pěstební záhony – pozorování, péče o růst zeleniny, její sklizení a využití.

Kompost – pozorování přeměny organické hmoty na anorganickou, díky činnosti neviditelné armády nesčetných mikrobů, hub, plísní, žížal, hlístic, chvostoskoků, stonožek, mnohonožek, stínek, svinek, ponrav a různých dalších druhů hmyzů, který tuto biomasu regeneruje, filtruje, desinfikuje, zbavuje chemických jedů a léčí.

Divoký kout – vznikne většinou sám od sebe, když na příslušném místě nic nevytrháváme a nekosíme. Je to ráj pro hmyz i drobné obratlovce, kteří se zde mohou dobře skrýt.

Broukoviště – hromada trouchnivějšího dřeva umožňuje pozorování druhů hmyzu, který se zde vyskytuje.

Herní prvky

Na hry mohou být využity **terénní vlny, šplhací stromy, stavební zóny na pískovišti, stromové a keřové chýše, vrbové tunely, různé houštiny nebo stromové klády a další.**

Zdroje:

<http://www.potravinovezahrady.cz/permakulturni-zahrada-leciva-sila-kompostu/>

<http://www.veronica.cz/?id=418>

užitečné odkazy:

<http://www.prirodnizahrady.com/>

<http://www.prirodnizahrady.cz/>

<http://www.prirodnizahrada.eu/>

<http://www.ekozahrady.com/>

<http://www.ekovysocina.cz/prirodni-zahrady.html>

www.chaloupky.cz

autor: Marie Kordulová, leden 2013